

Teisipäev, 21. mai 2013

P7_TA(2013)0202

Naiste õigused ühinevates Balkani riikides**Euroopa Parlamendi 21. mai 2013. aasta resolutsioon naiste õiguste kohta ühinevates Balkani riikides (2012/2255 (INI))**

(2016/C 055/04)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ELi lepingu artiklit 3 ning ELi toimimise lepingu artikleid 8 ja 19,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 1979. aasta konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325,
- võttes arvesse nõukogu 2011. aasta märtsis vastu võetud Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti (2011–2020) ⁽¹⁾,
- võttes arvesse Pekingis 15. septembril 1995. aastal neljandal ülemaailmsel naiste konverentsil vastu võetud deklaratsiooni ja tegevusprogrammi ning Euroopa Parlamendi 18. mai 2000. aasta resolutsiooni Pekingi tegevusplatvormi järelmeetmete kohta ⁽²⁾, 10. märtsi 2005. aasta resolutsiooni neljanda ülemaailmse naisteteemalise konverentsi järelmeetmete kohta – tegevusplatvorm (Peking + 10) ⁽³⁾ ja 25. veebruari 2010. aasta resolutsiooni „Peking + 15” – ÜRO soolise võrdõiguslikkuse tegevusprogrammi kohta ⁽⁴⁾,
- võttes arvesse komisjoni 21. septembri 2010. aasta teatist „Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegia 2010–2015” (COM(2010)0491),
- võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2010. aasta teatist „Komisjoni arvamus Albaania Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta” (COM(2010)0680), milles märgitakse, et sugude võrdõiguslikkus ei ole tagatud eriti tööhõive ja majandusabi valdkonnas,
- võttes arvesse komisjoni 9. novembri 2010. aasta teatist „Komisjoni arvamus Montenegro Euroopa Liidu liikmeks astumise avalduse kohta” (COM(2010)0670), milles märgitakse, et sugude võrdõiguslikkus ei ole tagatud,
- võttes arvesse komisjoni 2012. aasta arenguaruandeid kandidaatriikide ja võimalike kandidaatriikide kohta, mis on lisatud komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatisele „Laiemisstrateegia ja peamised ülesanded aastatel 2012–2013” (COM(2012)0600),
- võttes arvesse komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatist Euroopa Liidu ja Kosovo vahelise stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu teostatavusuuringu kohta (COM(2012)0602),
- võttes arvesse komisjoni 10. oktoobri 2012. aasta teatist „Peamised järeldused Horvaatia ühinemiseks valmisoleku üldise seirearuande kohta” (COM(2012)0601),
- võttes arvesse komisjoni 5. märtsi 2008. aasta teatist „Lääne-Balkani riikide ELiga ühinemise väljavaadete avardamine” (COM(2008)0127),

⁽¹⁾ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta järelduste lisa.

⁽²⁾ EÜT C 59, 23.2.2001, lk 258.

⁽³⁾ ELT C 320 E, 15.12.2005, lk 247.

⁽⁴⁾ ELT C 348 E, 21.12.2010, lk 11.

Teisipäev, 21. mai 2013

- võttes arvesse komisjoni 27. jaanuari 2006. aasta teatist „Lääne-Balkani riigid teel Euroopa Liitu: tugevdades stabiilsust ja suurendades heaolu” (COM(2006)0027),
 - võttes arvesse nõukogu 2. ja 3. juuni 2005. aasta kohtumise järeldusi, milles kutsutakse liikmesriike ja komisjoni üles tugevdama institutsioonilisi mehhanisme soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja looma raamistikku Pekingi tegevusprogrammi rakendamise hindamiseks, et edusamme oleks võimalik järjepidevamalt ja süstemaatilisemalt jälgida,
 - võttes arvesse nõukogu 30. novembri ja 1. detsembri 2006. aasta järeldusi Pekingi tegevusprogrammi rakendamisest liikmesriikides ja järeldusi tööst, mida ELi institutsioonid teinud on – institutsiooniliste mehhanismidega seonduvad näitajaid,
 - võttes arvesse nõukogu 30. septembri 2009. aasta järeldusi Pekingi tegevusprogrammi rakendamisest liikmesriikides ja järeldusi tööst, mida ELi institutsioonid teinud on,
 - võttes arvesse oma 4. detsembri 2008. aasta resolutsiooni naiste olukorra kohta Balkani riikides ⁽¹⁾,
 - võttes arvesse oma 9. märtsi 2011. aasta resolutsiooni romade kaasamist käsitleva ELi strateegia kohta ⁽²⁾,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 48,
 - võttes arvesse naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjoni raportit ning väliskomisjoni arvamust (A7-0136/2013),
- A. arvestades, et seitse Lääne-Balkani riiki – Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, Kosovo, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Montenegro ja Serbia – on Euroopa Liidu liikmeks saamise protsessi erinevates etappides; arvestades, et need riigid peavad selle protsessi käigus vastu võtma ja rakendama *acquis communautaire*’i ja täitma teisi ELi kohustusi soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas;
- B. arvestades, et naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse alaste meetmete võtmine nõuab üldsuse teadlikkuse suurendamist nendest õigustest, kohtulikke ja kohtuväliseid mooduseid nende õiguste kasutamiseks ning seda, et valitsusorganisatsioonid ja sõltumatud organisatsioonid algataksid meetmete võtmise, viiksid need ellu ja jälgiks rakendamisprotsessi;
- C. arvestades, et naised täidavad rahu, stabiliseerimise ja lepitamise alastes jõupingutustes olulist rolli ja et nende panust tuleks kooskõlas ÜRO resolutsiooniga nr 1325 ja järgnevate resolutsioonidega tunnustada ja julgustada;

Üldised märkused

1. märgib, et ühinemisläbirääkimisi pidavad Lääne-Balkani riigid on vastu võtnud suure osa ELiga ühinemise protsessi jaoks vajalikest õigusaktidest, kuid neid õigusakte ei rakendata paljudel juhtudel tõhusalt;
2. rõhutab, et Lääne-Balkani naised peavad suurendama oma osatähtsust ühiskonnas aktiivse osalemise ja esindatuse kaudu poliitika, majanduse ja sotsiaalelu kõikidel tasanditel; rõhutab, et äärmiselt tähtis on liikuda selles suunas, et naistel oleks kõikidel valitsemistasanditel (nii kohalikul kui ka riiklikul ja nii täidesaatval kui ka seadusandlikul tasandil) otsuste tegemisel meestega võrdne roll;
3. märgib murega, et enamiku riikide elanikkond ei ole täielikult teadlik olemasolevatest soolist võrdõiguslikkust ja naiste õigusi edendavatest õigusaktidest ja poliitikameetmetest ning et selline teadlikkus jõuab harva haavatavate või tõrjutud ühiskonnaliikmeteni, eelkõige roma naisteni; kutsub nõukogu ja ühinemisläbirääkimisi pidavate riikide valitsusi üles suurendama teadlikkust meedia, avalike kampaaniate ja haridusprogrammide kaudu, et kaotada soostereotüübid ja edendada naiste rollimudeleid ning naiste aktiivset osalemist kõikides eluvaldkondades, kaasa arvatud otsuste tegemises; nõuab eeskätt valitsuse liikmete ja ametnike isiklikku tegevust;

⁽¹⁾ ELT C 21 E, 28.1.2010, lk 8.

⁽²⁾ ELT C 199 E, 7.7.2012, lk 112.

Teisipäev, 21. mai 2013

4. rõhutab teadlikkuse suurendamise kampaaniate tähtsust stereotüüpide, (soolise, kultuurilise, usulise) diskrimineerimise ja koduvägivalla vastases võitluses ning võitluses soolise võrdõiguslikkuse eest üldiselt; märgib, et neid kampaaniaid peaks täiendama naise rollimudelite positiivne kajastamine meedias ja reklaamis, õppematerjalides ja internetis; rõhutab, kui oluline on parandada maapiirkondade naiste olukorda, pidades eelkõige silmas diskrimineerivate tavade ja stereotüüpide ületamist;
5. märgib murega, et naised on nii tööturul kui ka majanduslike ja poliitiliste otsuste tegemisel alaesindatud; peab õigeks kvoote ja kutsub riike üles edendama naiste esindatust ja kohaldama vajaduse korral erakondades ja seadusandlikes kogudes tulemuslikult kvoote, juhul kui nad seda juba teinud ei ole, ning soovib nendel riikidel, kes on seda juba teinud, protsessi jätkata, et võimaldada naistel osaleda poliitikaelus ja jagu saada naiste alaesindatusest; märgib, et kui poliitiliste otsuste tegemisel on rakendatud sookvoote, tuleb neid korralikult rakendada ja täiendada tõhusate õiguslike sanktsioonidega; peab sellega seoses tervitatavaks hiljutist rahvusvahelist konverentsi „Partnerlus muutuste nimel”, mis peeti 2012. aasta oktoobris Prištinas piirkonna ainsa naisriigipea Atifete Jahjaga eestkoste all;
6. märgib murega, et Lääne-Balkani riikides on naiste tööhõive määr jätkuvalt väga madal; rõhutab, et võrdsete võimaluste poliitika toetamine on tähtis ühinevate Balkani riikide majanduslikuks ja sotsiaalseks arenguks; kutsub valitsusi üles võtma kasutusele meetmed, et vähendada soolist palgalõhet ja sellest tulenevat erinevust pensionides, ning tegelema suure töötute arvu vähendamise ja pöörama sealjuures tähelepanu eelkõige naistele ja eriti maapiirkondade naistele; kutsub Balkani riikide valitsusi üles kehtestama õigusraamistiku, et tagada mõlemale sugupoolele võrdse töö eest võrdne palk, abistama naisi era- ja tööelu ühitamisel, kindlustama paremad töötingimused, elukestev õpe, paindlikud töögraafikud ning looma lisaks naiste ettevõtlust soodustava keskkonna;
7. märgib murega, et mõnedes kõnealuse piirkonna riikides diskrimineeritakse sageli naisettevõtjaid, kui nad üritavad saada oma ettevõttele laenu või krediiti, ja nad puutuvad endiselt sageli kokku soolistel stereotüüpidel põhinevate tõketega; kutsub piirkonna riike üles kaaluma juhendamissüsteemide ja tugiprogrammide loomist, mille abil saab kasutada ettevõtlusspetsialistide nõuandeid ja kogemusi; kutsub Lääne-Balkani riike üles töötama välja aktiivseid tööturumehhanisme, mis aitaksid piirata naiste tööpuudust; kutsub neid riike üles töötama välja laenuskeeme ja võimaldama rahastamist ettevõtete asutamiseks;
8. rõhutab, kui oluline on võidelda igasuguse töökohal toimuva diskrimineerimise, sealhulgas soolise diskrimineerimise vastu nii töölevõtmisel, edutamisel kui ka töö tasustamisel;
9. rõhutab, et nõuetekohaselt toimivate demokraatlike institutsioonide ülesehitamisel on demokraatliku valitsemistava seisukohast äärmiselt oluline tagada naiste (kes moodustavad üle poole Balkani riikide elanikkonna arvust) aktiivne osalus; märgib murega, et soolist võrdõiguslikkust edendavate meetmete, eelkõige soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise poliitika algatamise ja võtmise eest vastutavatele valitsusorganisatsioonidele ja sõltumatutele organisatsioonidele on enamikus riikides eraldatud liiga vähe rahalisi ja inimressursse; kutsub ametiasutusi üles lisama meetmetele ja tegevuskavadele piisavad vahendid nende rakendamiseks, kaasa arvatud asjakohased naistöötajad; rõhutab, et ühinemiseelse abi rahastamisvahendit võib ja tuleb kasutada naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse edendamise projektide tarbeks, kuid naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse hästi toimivate rakendusmehhanismide eest kannavad täit vastutust riikide ametiasutused; kutsub komisjoni üles jälgima hoolikalt vahendite kasutamise tulemuslikkust;
10. märgib murega, et puudub statistiline teave soolise võrdõiguslikkuse, naistevastase vägivalla ja rasestumisvastaste vahendite kasutamise ja kättesaadavuse kohta, samuti selle kohta, kui palju neid puudu on – see teave peaks vastama standarditele ja olema võrreldav ajaliselt, ühinemisläbirääkimisi pidavate riikide vahel ning nende riikide ja ELi liikmesriikide vahel; kutsub kõigi ühinemisläbirääkimisi pidavate Balkani riikide valitsusi üles kehtestama koos Eurostati, Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi ja teiste asjaomaste instituutidega ühise metoodika statistilise teabe kogumiseks; rõhutab, et mitmekordse diskrimineerimise all kannatavate naiste, nt roma naiste, lesbide, biseksuaalidest ja transseksuaalidest naiste, puuetega naiste, etnilistesse vähemustesse kuuluvate naiste ja eakate naiste positsiooni parandamiseks on vaja välja töötada konkreetsed strateegiad ja rakendada olemasolevad strateegiad;

Teisipäev, 21. mai 2013

11. on arvamisel, et naistel on oluline osa olukorra stabiliseerimisel ja konfliktide lahendamisel, kuna see on piirkonna kui terviku lepitamisel otsustava tähtsusega; rõhutab, kui oluline on õiguskaitse kättesaadavus sõjakuritegude ja eelkõige vägistamise ohvriks langenud naistele; kordab, et kõik riigid on kohustatud tegema lõpu karistamatusele ja võtma vastutusele isikud, kes vastutavad genotsiidi, inimsusevastaste kuritegude ja sõjakuritegude, sealhulgas naiste ja tüdrukute suhtes toime pandud seksuaalvägivalla eest, ning tunnistama nimetatud kuriteod inimsusevastaste kuritegudeks ja sõjakuritegudeks ning need sellisena hukka mõistma; rõhutab vajadust välistada selliste kuritegude puhul armuandmine; tunnustab jõupingutusi, mida on teinud sellised võrgustikud nagu naiste piirkondlik lobirühm, et toetada naisi konfliktijärgses olukorras olevates riikides rahu kindlustamisel ja teha neile õiguskaitse paremini kättesaadavaks; rõhutab jätkuvat vajadust uurida minevikusündmusi ning tagada süsteemselt õiglus ja konfliktidega seotud seksuaalse vägivalla ohvrite rehabiliteerimine; nõuab asjakohaste riiklike programmide vastuvõtmist ja rakendamist, et tagada tunnistajate kaitse ning selliste kuritegude eest vastutuselevõtmine;

12. mõistab hukka kõik naistevastase vägivalla vormid ja märgib murega, et Balkani riikides jätkub sooline vägivald ja verbaalne kuritarvitamine; kutsub Balkani riikide valitsusi üles tugevdama õiguskaitseorganeid, et edukalt tegeleda selliste probleemidega nagu sooline vägivald, koduvägivald, sundprostitutsioon ja naistega kaubitsemise, looma varjupaiku koduvägivalla ohvritele ning tagama õiguskaitseorganite, õigusasutuste ja riigiteenistujate suurema tundlikkuse nimetatud nähtuse suhtes; julgustab selle piirkonna riiklikke asutusi algatama programme teadlikkuse suurendamiseks koduvägivalla kohta;

13. märgib sügava murega, et 30 % piiriülese inimkaubanduse ohvritest ELis on Balkani riikide kodanikud, kusjuures enamiku avastatud ohvritest moodustavad naised ja tütarlapsed; rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus, teadlikkuse tõstmise kampaaniad, korrupsiooni- ja organiseeritud kuritegevuse vastased meetmed on olulise tähtsusega inimkaubanduse ennetamisel ning võimalike ohvrite kaitsmisel; kutsub piirkonna riiklikke asutusi üles tegema koostööd inimkaubanduse vastase ühisrindede loomiseks;

14. kutsub ELiga ühinevate Balkani riikide valitsusi üles tagama inimkaubandusega võitlemiseks järjepidev rahastamine, tugevdama jätkuvalt suutlikkust teha haavatava elanikkonna seas ennetavalt kindlaks ohvrid ja neid kaitsta, tagama seaduste abil, et inimkaubanduse kindlakstehtud ohvreid ei karistata inimkaubanduse ohvriks sattumise otsese tulemusena kuriteo toimepanemise eest, jätkama jõupingutusi ohvrite kaitsmiseks, koolitama õiguskaitsetöötajaid, jätkama vastuvõtukeskuste ja varjupaikade arendamist; kutsub asjaomaseid valitsusi üles kehtivaid õigusakte paremini rakendama, et luua inimkaubandusega tegelejate jaoks heidutav keskkond, tagades inimkaubanduse juhtumite nõuetekohase uurimise ning kurjategijate kohtu alla andmise ja süüdimõistmise; kutsub komisjoni üles nõudma ühinevatelt Balkani riikidelt, et nad parandaksid kohtu alla andmise ja karistamise registreid ja toetaksid kohalikke algatusi, mille eesmärk on tegeleda inimkaubanduse algpõhjuste, näiteks koduvägivalla ja naiste piiratud majanduslike võimalustega;

15. on seisukohal, et tõelise soolise võrdõiguslikkuse aluseks on ka võrdsus ja mittediskrimineerimine seksuaalse sättumuse ja sooidentiteedi osas; kutsub ELiga ühinevate riikide valitsusi üles tegelema veel esineva homofoobia ja transfoobia probleemiga õigusvaldkonnas, poliitikas ja praktikas, sealhulgas vihakuritegusid käsitlevates õigusaktides, politseikoolituses ja diskrimineerimisvastastes õigusaktides, ning palub piirkonna riiklikel asutustel hukka mõista seksuaalsel sättumusel, sooidentiteedil või soolisel eneseväljendusel põhinev vihkamine ja vägivald;

16. avaldab heameelt piiriüleste algatuste arvu suurenemise üle naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas; kutsub valitsusi ja komisjoni üles neid algatusi toetama, julgustama neist tulenevate heade tavade vahetamist ja tunnustamist, kasutades muuhulgas ühinemiseelseid vahendeid ja muutes kõnealustele algatustele kättesaadavaks piisavad toetussummad ka eelarve koostamisel soolise võrdõiguslikkuse arvessevõtmise perspektiivist;

17. palub, et Montenegro, Serbia, endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ja Albaania valitsused sõlmiksid ühinemisläbirääkimisi alustades oma parlamentide, erakondade ja kodanikuühiskonnaga raamlepingu, mis käsitleb kodanikuühiskonna organisatsioonide osalemist ühinemisläbirääkimistes ja nendest läbirääkimistest tuleneva reformi jaoks tegevuskavade kavandamises, muuhulgas naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas, ning millega tagatakse kõnealuste organisatsioonide juurdepääs ühinemisprotsessiga seonduvatele asjaomastele dokumentidele;

Teisipäev, 21. mai 2013

18. kutsub ühinevate Balkani riikide valitsusi üles tunnustama ja toetama seda rolli, mida kodanikuühiskond ja naisorganisatsioonid täidavad konkreetsetes valdkondades, näiteks lesbide, geide, bi- ja transseksuaalide õiguste edendamisel, naistevastase vägivalda vastu võitlemisel, naiste poliitilise osaluse ja esindatuse suurendamisel ning rahu tagamise jõupingutuste edendamisel; toetab kindlalt meetmeid, mille eesmärk on naiste mõjuvõimu suurendamine ja nende positsiooni tugevdamine ühiskondades;

19. märgib murega, et enamikus ühinevates Balkani riikides on romade sotsiaalse kaasamise protsess aeglustunud või mõningatel juhtudel isegi peatunud; kutsub asjaomaseid valitsusi üles hoogustama jõupingutusi romadest kodanike edasiseks integreerimiseks ja mis tahes diskrimineerimise ja eelarvamuste kaotamise tagamiseks romade, eelkõige naiste ja tütarlaste suhtes, kes kannatavad mitmekordse, liit- ja valdkonnaülese diskrimineerimise all; kutsub komisjoni üles rohkem pingutama laienemisprotsessis osalevate, mis tahes ühinemisetappi jõudnud riikide kaasamiseks ühinemiseelse abi rahastamisvahendi ning stabiliseerimis- ja assotsieerimismehhanismi kasutuselevõtu protsessi;

20. märgib murega, et lesbide, geide, bi- ja transseksuaalide õiguste ja inimõiguste eest võitlejad, kes rõhutavad minevikuga tegelemise tähtsust, on korrapäraselt vihakõne, ähvarduste ja kehaliste rünnete sihtmärgid, ja kutsub ühinevate Balkani riikide valitsusi üles võtma konkreetseid meetmeid naiste inimõiguste kaitsjate vastase vägivalda ennetamiseks ja tõkestamiseks;

21. kutsub komisjoni üles muutma naiste õiguste, soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise ja järjepideva koduvägivalda vastu võitlemise rakendamise Lääne-Balkani riikide ühinemisprotsessis prioriteetseks, käsitledes selleks neid küsimusi jätkuvalt eduaruannetes, jälgides nende rakendamist ja andes sellest aru, ning rõhutades nende tähtsust suhtlemisel ametiasutustega ning näidates head eeskju tagades, et tema enda delegatsioonid, läbirääkimismeeskonnad ja esindusühendid kohtumistel ja meediaga suhtlemisel on sooliselt tasakaalustatud;

22. palub ELi delegatsioonidel Balkani riikides tähelepanelikult jälgida edusamme, mida on naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse vallas tehtud selleks, et tulevikus ELiga ühineda, ja kutsub kõiki delegatsioone üles nimetama üks koosseisuline liige vastutavaks soopoliitika valdkonnas, et hõlbustada Balkani piirkonnas heade tavade jagamist;

23. julgustab kõnealuse piirkonna riiklikke asutusi toetama soolist võrdõiguslikkust kooli- ja ülikoolihariduse kaudu; märgib asjaolu, et paljusid tüdrukuid mõjutatakse lapsest saati koolis ja ülikoolis mitte õppima aineid, mida peetakse oma olemuselt mehelikuks, näiteks loodusteadusi, matemaatikat ja tehnikat; soovib viia kooliprogrammi sisse algkursused, et laiendada tüdrukutele avatud võimalikke õppeaine- ja karjäärivalikuid, nii et nad saaksid omandada vajalikud alusteadmised ja kõik vajalikud oskused, et edukalt toime tulla mis tahes enda valitud eluvaldkonnas;

24. rõhutab, et kõikidel naistel peab olema kontroll oma seksuaalsete ja reproduktiivsete õiguste üle, kaasa arvatud taskukohaste ja kvaliteetsete rasestumisvastaste vahendite kättesaadavuse kaudu; väljendab muret seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu teenuste piiratud kättesaadavuse tõttu ühinevates Balkani riikides;

25. kutsub ühinevate Balkani riikide valitsusi üles vastu võtma õigusaktid ja poliitika, mis tagavad reproduktiivtervishoiu teenuste üldise kättesaadavuse ja edendavad reproduktiivõigusi, ja koguma süstemaatilist andmeid, mis on vajalikud seksuaal- ja reproduktiivtervishoiu alase olukorra parandamiseks;

Albaania

26. kutsub Albaania valitsust üles toetama rohkem naiste osalemist poliitiliste otsuste langetamisel, pidades iseäranis silmas 2013. aasta parlamendivalimisi;

27. kutsub Albaania valitsust üles rakendama riiklikku integratsiooni- ja arengustrateegiat ja diskrimineerimiskaitse seadust, tugevdades diskrimineerimiskaitse voliniku bürood, luues apellatsiooniasutuse konkreetset soolise diskrimineerimise juhtumitega tegeleva voliniku kujul, et edendada keskkonda, kus ei diskrimineerita tüdrukuid sündnitavaid naisi;

Teisipäev, 21. mai 2013

28. palub Albaania valitsusel parandada koordineerimist riigi ametiasutuste ja kohalike omavalitsuste vahel, eelkõige koduvägivalla vastu võitlemisel, ning märgib, et Albaanias tuleb naisi rohkem kaasata otsustusprotsessidesse riiklikul ja kohalikul tasandil;
29. kutsub Albaania valitsust üles tegema ettepanekud omandiõiguste, karistusseadustiku, valimisseaduse ja tööseaduste sootundlikuks reformimiseks;
30. tunnustab Albaaniat kohtunikele korraldatud koolituse eest soolist võrdõiguslikkust käsitlevate õigusaktide rakendamise ja naistevastase vägivalla vastu võitlemise meetmete teemal ning diskrimineerimise või vägivalla ohvritele antud võimaluse eest saada riigi kulul õigusabi;
31. tunnustab Albaaniat otsuse eest lisada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine kõikide ministriumide keskpika perspektiiviga eelarvekavadesse ja ootab selle rakendamise tulemusi;
32. kutsub Albaania valitsust üles rakendama ja vajadusel kohandama tulemusnäitajaid, et jälgida naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse alaste meetmete rakendamist;
33. kutsub Albaania parlamenti üles looma konkreetselt naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkusega tegelev parlamendikomisjon;
34. kutsub Albaania valitsust üles hoogustama eelkõige kohalikul tasandil selliste poliitikavahendite rakendamist, mis edendavad naiste õigusi, näiteks riiklik strateegia soolise võrdõiguslikkuse, koduvägivalla ja naistevastase vägivalla kohta (2011–2015);
35. tunnustab Albaania ametiasutusi tulemusnäitajate kasutuselevõtu eest naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse meetmete rakendamise jälgimiseks ja riikliku aruande avaldamise eest naiste olukorra ja soolise võrdõiguslikkuse kohta Albaanias 2012. aastal;

Bosnia ja Hertsegoviina

36. kutsub Bosnia ja Hertsegoviina valitsust üles ühtlustama soolise võrdõiguslikkuse alaseid õigusakte ja õiguspraktikat erinevatel tasanditel, et luua riigis ühtne õiguslik olukord ja tugevdada kesksel tasandil soolise võrdõiguslikkuse eest vastutava osakonna tegevust, lahendamaks olukorda, kus naised ei ole kõrgeimatel valitsustasanditel esindatud ja jälgida probleeme, mis on tekkinud selle rakendamata jätmise tõttu; kutsub komisjoni üles kasutama kõiki olemasolevaid mehhanisme, et tugevdada Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutuste aruandekohustust ja jõulisemat tegutsemist selles valdkonnas; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina valitsust üles asetama suuremat rõhku Bosnia ja Hertsegoviina soolise võrdõiguslikkuse seaduse ja diskrimineerimise keelamise seaduse rakendamisele ja ühtlustamisele teiste seadustega riigi tasandil;
37. märgib erilise murega, et tööturul diskrimineeritakse rasedaid ja hiljuti sünnitanud naisi ning et raseduse ja sünnitusega seotud sotsiaalkindlustuse õigused on erinevates piirkondlikes üksustes ja kantonites erinevad; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi üles viima sotsiaalkindlustuse õigused ema-, isa- või vanemapuhkuse võtjate jaoks kõikjal riigis vastavusse kõrgete standarditega, luues kõikide kodanike jaoks ühetaolise olukorra;
38. märgib murega madalat teadlikkust soolise võrdõiguslikkuse ja naistevastase vägivalla alastest õigusaktidest mitte ainult elanikkonna hulgas üldiselt, vaid ka nende hulgas, kes töötavad õiguskaitseasutustes; kutsub ametiasutusi üles rakendama tegevuskava teadlikkuse suurendamiseks ja õiguskaitseametnike koolitamiseks;
39. märgib tõsise murega, et koduvägivalla ohvrite kaitse seadused on endiselt ühtlustamata piirkondlike üksuste seadustega, mis tunnustaksid koduvägivalda kuriteona Bosnia ja Hertsegoviina mõlema piirkondliku üksuse karistusseadustikes, ning seetõttu on need ohvrid ilma nõuetekohasest õiguskaitsest; palub Bosnia ja Hertsegoviina valitsusel see küsimus võimalikult kiiresti lahendada, et tugevdada ohvrite kaitset;
40. tunnustab Bosnia ja Hertsegoviina parlamendi naisi asjaomaste ministritega peetud parteiülese arutelu eest soopõhise vägivalla teemal; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi üles jätkama arutelu konkreetsete meetmetega soopõhise vägivalla tõkestamise edendamiseks;

Teisipäev, 21. mai 2013

41. palub, et Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused esitaksid ametliku statistika teatatud vägivaldajuhtumite arvu kohta, võttes aluseks politseiraportitest, sotsiaalkeskustest ja kohtuasutustest kogutud andmed, ning teeksid selle statistika avalikult kättesaadavaks; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi samuti üles koguma ja avaldama andmeid meetmete kohta, mille eesmärk on koduvägivalla ohvrite kaitsmine;
42. kutsub Bosnia ja Hertsegoviina valitsust üles ühtlustama Bosnia ja Hertsegoviina soolise võrdõiguslikkuse seadus valimiseadusega selles aspektis, mis käsitleb täitevvõimu organite koosseisu kõikidel otsustustasanditel (asula, kantoni, piirkondliku üksuse ja riigi tasandil);
43. tunnustab Bosniat ja Hertsegoviinat õigusaktide eest, milles on sätestatud mõlema soo vähemalt 40 % suurune esindatus riiklike ja kohalike omavalitsusasutuste haldusametnike seas, kuid märgib, et see ei ole tegelikus elus toonud kaasa 40 % naissoost haldusametnikke; kutsub Bosnia ametiasutusi üles koostama nende õigusaktide rakendamiseks selgete tähtaegade ja selge vastutuste jaotusega tegevuskava;
44. märgib murega, et ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 rakendamise tegevuskavaks, soolise võrdõiguslikkuse tagamiseks institutsiooniliste mehhanismide abil, õiguskaitsse nõuetekohaseks kättesaadavuseks ja koduvägivalla ohvrite varjupaikade jaoks puuduvad rahalised ja inimressursid; kutsub Bosnia kõigi tasandite ametiasutusi üles lisama oma eelarvesse piisavad vahendid nende eesmärkide täitmiseks;
45. taunib asjaolu, et Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused on tänaseks uurinud ja hukka mõistnud ainult piiratud arvu seksuaalse vägivaldaga seotud sõjakuritegusid; märgib tõsise murega, et suur arv taoliste kuritegude toimepanijatest on kohtusüsteemist karistamatult pääsenud; märgib samuti, et Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutused ei ole suutnud tagada ohvritele piisaval määral tunnustajakaitse programme; kutsub Bosnia ja Hertsegoviina ametiasutusi seetõttu üles tagama, et kõikidel seksuaalse vägivaldaga seotud sõjakuritegude ohvritel oleks turvaline ja piisav juurdepääs kohtusüsteemile ja et kõiki sõjakuritegudega seotud juhtumeid käsitletaks kiirelt ja tõhusalt;
46. kutsub Bosnia ja Hertsegoviina valitsust üles parandama kehtivate õigusaktide järelevalvet naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas, lisades poliitikasse ja tegevuskavadesse selged eesmärgid ja määratledes selgelt rakendamise eest vastutavad riigiasutused; kutsub lisaks Bosnia ja Hertsegoviina kõigi tasandite ametiasutusi üles tegema koostööd kõikehõlmavate statistiliste andmete kogumisel soolise võrdõiguslikkuse kohta riigi kui terviku suhtes;

Horvaatia

47. julgustab Horvaatia valitsust jätkama pärast ühinemist oma õiguslike sätete kohandamist ELi *acquis communautaire*'iga soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas;
48. kutsub Horvaatia ametiasutusi üles rakendama täielikult õigusaktid, milles sätestatakse naiste 40 % osakaal kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, parlamendi ja Euroopa Parlamendi valimisnimekirjades, võttes arvesse, et 2011. aasta parlamendivalimiste ajal ei täitnud kaks kolmandikku erakondadest seatud eesmärki;
49. kiidab Horvaatiat soolise võrdõiguslikkuse ombudsmani büroo loomise ja naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse alaste meetmete teadvustamise eest, mis tuleneb nimetatud büroo nähtavusest; soovib kõigil piirkonna riikidel kaaluda, kas nad saaksid järgida seda näidet kui head tava; julgustab Horvaatia valitsust jätkama ombudsmanide büroo rahastamist ning võtma nende soovitude kohaseid järeelmeetmeid;
50. kiidab heaks kohalikud soolise võrdõiguslikkuse tegevuskavad, eriti Istria piirkonnas, kutsub Horvaatia valitsust üles edendama kõnealuste tegevuskavade vastuvõtmist ja rakendamist kogu riigis;
51. kutsub Horvaatia valitsust üles looma struktureeritud dialoogi kodanikuühiskonna organisatsioonidega eelkõige ühinemisejärgset olukorda silmas pidades;

Teisipäev, 21. mai 2013

52. kiidab heaks Horvaatia edusammud, mida politsei on teinud naistevastase vägivalga ja soolise diskrimineerimise nõuetekohase käsitlemise tähenduses ja millele eelnes politseiametnike sihipärane koolitamine selles valdkonnas, ja julgustab ametiasutusi neid tegevusi jätkama; juhib tähelepanu sellele, et kohtud ei käsitle juhtumeid siiski veel mitte alati nõuetekohaselt, ja kutsub ametiasutusi üles algatama tegevusi ka kohtute teadlikkuse suurendamiseks ja nende koolitamiseks; kutsub Horvaatia valitsust lisaks üles tegema soopõhise vägivalga ja diskrimineerimise ohvritele kättesaadavaks tasuta õigusabi;

53. palub Horvaatia ametiasutustel selgitada perevägivalga eest kaitsmise riiklikus strateegias (2011–2016), milline asutus millise tegevuse eest vastutab, ja eraldama ametiasutustele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele strateegia rakendamiseks nõuetekohased rahalised vahendid;

Kosovo

54. kiidab heaks Kosovo Assambleele antud rolli kiita heaks, vaadata üle ja jälgida soolise võrdõiguslikkuse programmi; kutsub üles viima ellu seirearuannetest pärinevaid soovitusi;

55. kutsub Kosovo valitsust üles edendama kogu riiki hõlmavat hädaabiini koduvägivalga ja sooga seotud vägivalga ohvrite jaoks ning teadvustama juhtumitest teatamise ja nende käsitlemise võimalusi;

56. tunnustab Kosovo valitsust selle eest, et ta paigutas soolise võrdõiguslikkuse ameti peaministri büroo alluvusse, ja kutsub valitsust üles tagama ameti tõhusam toimimine soolise võrdõiguslikkuse seaduse rakendamisel ja järelevalves ilma poliitilise sekkumiseta;

57. kutsub Kosovo valitsust üles looma niipea kui võimalik kavandatavat võrdse kohtlemise keskust;

58. kiidab Kosovot selle eest, et ta koolitas politseiametnikke käsitlema soolise vägivalga juhtumeid ning eraldas politseijaoskondades eriruumid ohvrite ja nende laste jaoks; kutsub Kosovo valitsust üles koolitama õiguskaitseametnikke samuti neid juhtumeid käsitlema ja suurendama ohvrite varjupaikade arvu ning kõnealustes varjupaikades viibimise võimalikku kestust;

59. nõuab tungival, et Kosovo valitsus tunnustaks ja töötaks Kosovo naiste tippkohtumisel 2012. aasta oktoobris vastu võetud Pristina põhimõtete rakendamise suunas;

60. rõhutab, et rasestumisvastaste vahendite kasutamist ning nendega varustamist ja nende kättesaadavust on vaja jätkuvalt propageerida, sest kuigi praegu kasutab niisuguseid vahendeid üha rohkem naisi, ei ole rasestumisvastaste vahendite kasutamine Kosovo naiste seas kaugeltki veel üldlevinud;

61. kutsub Kosovo valitsust üles tunnustama seksuaalvägivalga ohvrid ajavahemikul 1998–1999 toimunud konflikti ajal, lisades selle erikategooriana märtrite, invaliidide, veteranide, Kosovo Vabastusarmee liikmete, tsiviilisikutest sõjaohvrite ja nende perekondade staatust ja õigusi käsitleva seaduse nr 04/L-054 muutmise seadusesse;

62. kutsub Kosovo valitsust üles määratlema soolist võrdõiguslikkust ja diskrimineerimist käsitlevate seaduste jaoks haldusjuhendites selgelt vastavuse ja mittevastavuse näitajad, et hõlbustada nende rakendamist ja järelevalvet; palub lisaks, et valitsus koguks andmeid soolise diskrimineerimise ja vägivalga juhtumite kohta ja looks vastava riikliku registri;

Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik (FYROM)

63. tunnustab Makedoonia valitsust ettepaneku eest võtta vastu uus töökohal seksuaalse ahistamise või töökiusamise vastane seadus, kaasa arvatud trahvid rikkujatele, ja kutsub üles ühtlustama seda ettepanekut karistusseadustikuga; kiidab heaks Makedoonia valitsuse kavatsuse muuta õigusakte, tagamaks, et mõlemad vanemad võivad võtta vanemapuhkust või perepuhkust haigete sugulaste eest hoolitsemiseks ning hiljutise tööseaduse muudatuste vastuvõtmise, et kindlustada parem õiguskaitse tööturul rasedatele või äsja sünnitanud naistele;

Teisipäev, 21. mai 2013

64. märgib murega, et roma naised kannatavad topelt diskrimineerimise all, mille põhjused on soolised ja etnilised; kutsub Makedoonia valitsust seetõttu üles vastu võtma laiaulatuslik diskrimineerimise vastane raamistik, mis võimaldaks roma naistel oma õigusi tagada;

65. tunnustab Makedoonia ametiasutusi selle eest, et seadusesse, milles on sätestatud mõlema soo vähemalt 30 % suurune esindatus poliitilisi otsuseid tegevates organites, lisati täitmata jätmise eest heidutavad karistused; kutsub Makedoonia valitsust üles hoolikalt jälgima, kas see toob kaasa naiste vähemalt 30 % suuruse osakaalu otsuseid tegevates organites, eriti kohalikul tasandil;

66. tunnustab Makedoonia valitsust aktiivse naisteklubi eest, mille kaudu parlamendi erinevate erakondade naisliikmed teevad koostööd, et edendada naiste õigusi ja soolist võrdsuslikkust, korraldades avalikke arutelusid, konverentse ja rahvusvahelisi ning muid üritusi, tehes koostööd kodanikuühiskonnaga ja tegeledes tundlike või kõrvalejäetud küsimustega, näiteks seksuaalharidus põhikoolis, koduvägivald, HIV, emakakaelavähk, vaenu õhutamine ja naiste positsioon maapiirkondades;

67. märgib, et õigusliku esindaja mehhanismid tööhõive- ja sotsiaalministeeriumi võrdsete võimaluste osakonnas, mis vastutab õigusnõustamise eest naiste ja meeste ebavõrdse kohtlemise juhtumite korral, ei toimi nõuetekohaselt; kutsub Makedoonia valitsust üles võtma meetmeid nende mehhanismide toimimise parandamiseks;

68. märgib murega, et soolise võrdsuslikkuse tegevuskavasid ja strateegiaid rakendatakse killustatult ja jõupingutused ei ole kõikjal kooskõlastatud; palub Makedoonia valitsusel suurendada soolise võrdsuslikkuse osakonna käsutuses olevaid rahalisi ja inimressursse, samuti tagada võrdsete võimaluste koordinaatorite ametissenimetamine ja tõhus toimimine riiklikul ja kohalikul tasandil;

69. kiidab heaks edusammud soopõhise vägivalda tõkestamisel, mis väljenduvad muu hulgas avalduste suurenemises tänu teadlikkuse suurendamise kampaaniatele, samuti spetsialiseerunud politseiametnike koolitamises ja asutustevahelises kokkuleppes protokollide kohta avalduste käsitlemisel; märgib siiski murega, et varjupaikade arv koduvägivalda ja teiste soopõhise vägivalda vormide ohvrite jaoks ei ole piisav;

70. kutsub Makedoonia valitsust üles kaotama naiste jaoks praegu kehtivad kultuurilised ja rahalised takistused rasestumisvastaste vahendite kättesaadavuse osas;

Montenegro

71. märgib murega, et naiste osakaal poliitiliste otsuste langetamisel on viimaste aastakümnete jooksul vaevu suurenenud; kutsub Montenegro valitsust üles reformima selle valdkonna õigusakte ja tagama nende järgimine;

72. kutsub Montenegro valitsust üles suurendama soolise võrdsuslikkuse osakonnale kättesaadavaid rahalisi ja inimressursse ning tugevdama soolist võrdsuslikkust edendava institutsioonilise õigusraamistiku ja soolise võrdsuslikkuse tegevuskava rakendamist;

73. tunnustab Montenegro valitsust uue soolise võrdsuslikkuse saavutamise riikliku tegevuskava koostamise eest koostöös kodanikuühiskonnaga ning strateegiliste ja tegevuseesmärkide lisamise eest sellesse kavas; kutsub valitsust üles eraldama selle rakendamiseks piisavad inim- ja rahalised ressursid ning kehtestama raamistiku koostöö jätkamiseks kodanikuühiskonnaga rakendamisetapil;

74. avaldab heameelt soolise võrdsuslikkuse alaste meetmete kaasamise üle Montenegro ELiga ühinemise reformiprogrammi; nõuab, et Montenegro valitsus seaks prioriteediks meetmed, millega rakendada soolise võrdsuslikkuse sätteid 23. peatüki „Kohtusüsteem ja põhiõigused” alastes ühinemisläbirääkimistes ning teistes asjaomastes peatükkides, sh 19. peatükk „Sotsiaalpoliitika ja tööhõive”, 24. peatükk „Õigus, vabadus ja turvalisus” ning 18. peatükk „Statistika”;

Teisipäev, 21. mai 2013

75. tunnustab Montenegro valitsust koduvägivallaga tegelemisel tehtud edusammude eest, mille aluseks on käitumisjuhendi vastuvõtmine asutuste kooskõlastatud vastuse menetluste kohta; märgib siiski murega, et koduvägivald on Montenegros endiselt suur probleem, ja kutsub valitsust üles eraldama piisavad vahendid ja tegema piisavaid jõupingutusi asjaomaste õigusaktide ja käitumisjuhendi rakendamiseks, riikliku hädaabiini kasutuselevõtuks ja andmete kogumiseks;

76. märgib murega, et soopõhise diskrimineerimise ja vägivalda kohta esitatakse vähe kaebusi; kutsub Montenegro valitsust üles tegema vajalikke investeeringuid, et suurendada teadlikkust naiste õiguste kohta, kehtivate õigusaktide kohta vägivalda vastu võitlemiseks ning võimaluste kohta teatada rikkumistest ja nendega tegeleda;

77. kiidab heaks Montenegro parlamendi jõupingutused soolise võrdõiguslikkuse alaste õigusaktide rakendamise meetodiliseks uurimiseks;

Serbia

78. kutsub Serbia valitsust üles rakendama riiklikku integratsiooniprogrammi, tugevdades selleks mehhanisme, millega jälgida diskrimineerimist keelavate õigusaktide rakendamist ja parandada soolise võrdõiguslikkusega tegelevate organite – kaasa arvatud võrdõiguslikkuse kaitse voliniku ja ombudsmani asetäitja soolise võrdõiguslikkuse alal – haldussuutlikkust;

79. tunnustab Serbia valitsust valimisjuhendi eest, milles sätestatakse, et parlamendi valimisnimekirjades peab iga kolmas kandidaat olema alaesindatud soost, ja selle täieliku rakendamise eest, mille tulemuseks on, et 34% parlamendisaadikutest on naised;

80. kutsub Serbia valitsust üles tõhusamalt koolitama politsei ja kohtute õiguskaitseametnikke teadvustama ja nõuetekohaselt käsitlema soolise diskrimineerimise ja vägivalda juhtumeid, tegema tasuta õigusabi ohvritele kättesaadavaks ja tegelema üldise probleemiga, milleks on kohtus pooleliolevad kohtuasjad;

81. tunnustab koduvägivalla tõkestamisel tehtud edusammude eest, mille aluseks on üldprotokolli vastuvõtmine koostöömenetluste kohta koduvägivalla ja partnerlussuhetes esineva vägivalda olukordades, telefoni abiliini kasutuselevõtt ja uue varjupaiga avamine; märgib siiski, et koduvägivald on Serbias endiselt suur probleem; kutsub valitsust üles eraldama piisavad vahendid ja tegema piisavaid jõupingutusi õigusaktide ja protokolli rakendamiseks, juhtumitest teatamise edendamiseks ja teabe ja andmete kogumiseks ja jagamiseks asutuste, ametite ja kodanikuühiskonna naisorganisatsioonide vahel;

82. kiidab Serbia valitsust ja parlamenti tiheda koostöö eest kodanikuühiskonna organisatsioonidega ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nr 1325 rakendamise ulatusliku tegevuskava kavandamisel ja järelevalvel; kutsub valitsust üles tagama selle rakendamiseks piisavad inim- ja rahalised ressursid;

83. kutsub Serbia ametiasutusi üles parandama koostööd soolise võrdõiguslikkusega tegelevate kodanikuühiskonna organisatsioonidega, eriti kohalikul tasandil, ning kohalike omavalitsuste ja kohalike kodanikuühiskonna organisatsioonide vahel soolist võrdõiguslikkust ja soopõhist vägivalda käsitlevate õigusaktide ja poliitika koostamisel, rakendamisel ja järelevalvel ning eraldama struktuurifondidest vahendeid soopõhise vägivallaga tegelevate organisatsioonide tööks;

o

o o

84. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja ühinemisläbirääkimisi pidavate Balkani riikide valitsustele.